

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas No:1964/43

Karar No:1965/5

Karar Tarihi:26/1/1965

Resmi Gazete tarih/sayı:10.6.1965/12019

İtirazda bulunan: Danıştay Dava Daireleri Genel Kurulu

İtarazın Konusu: 4753 sayılı Çiftçiyi Topraklandırma kanununun 28. Maddesinin açılacak davalarda kamulaştırmanın, Hazine adına tescilin ve dağıtmanın durdurulması hakkında yargı yerlerince karar verilemeyeceği yolundaki hükmün, Anayasa'nın 132/1 inci ve 36 ncı maddelerine aykırı olduğu kanısına varıldığından Anayasa Mahkemesince gerekli kararın verilmesi istenilmiştir.

Olay : Davacı vekili müvekkiline ait arazinin 105 sayılı Kanun delaletiyle 4753 sayılı Çiftçiyi Topraklandırma Kanununa göre kamulaştırılmasına ilişkin kararının iptali isteğiyle İmar ve İskân Bakanlığı aleyhine Danıştay'da açtığı dâvada, yürütmenin durdurulması isteminde bulunmuş ve bu istem 4753 sayılı kanunun 28 inci maddesi hükmüne dayanılarak incelenmeksizin reddedilmiş olduğundan söz konusu 28 inci madde hükmünün Anayasa'ya aykırılığını ileri sürmüş ve karşı taraf buna cevap vermemiş olmakla iddianın ciddi olduğu kanısına varan Danıştay Dâva Daireleri Genel Kurulu, işin, gerekli kararlar halli için Anayasa Mahkemesine gönderilmesine ve Anayasa Mahkemesinin bu konuda vereceği karara kadar incelemenin geri bırakılmasına 28/6/ 1963 gününde 963/168 sayı ile karar vermiş ve dosya Danıştay Başkanlığınca Anayasa Mahkemesine gönderilmiştir.

İlk inceleme : Anayasa Mahkemesinin İçtüzüğü'nün 15 inci maddesi uyarınca 10/11/1964 gününde ilk inceleme için yapılan toplantısında, dosyada bir eksiklik bulunmadığı görülerek işin esasının incelenmesine karar verilmiştir.

26/1/1965 gününde yapılan toplantıda Danıştay Dâva Daireleri Genel Kurulunun 28/6/1963 günlü kararıyle ekleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin konu ile ilgili kanunlara ilişkin tutanakları ve Anayasa hükümleriyle gerekçeleri ve düzenlenen rapor okunduktan sonra gereği görüşülüp düşünüldü :

Danıştay Dâva Daireleri Genel Kurulu kararının gerekçesinde (4753 sayılı Kanunun 28 inci maddesinin, açılacak dâvalarda kamulaştırmanın, Hazine adına tescilin ve dağıtımının durdurulması hakkında yargı yerlerince karar verilemeyeceği yolundaki hükmü, Anayasa'nın 132 nci maddesinin birinci fıkrasının, hâkimlerin görevlerinde bağımsız olduğuna dair hükmüyle bağdaşamayacağı gibi yargı yerlerince lüzumunda yürütmenin durdurulmaması halinde kamulaştırılan toprakların hak sahiplerine dağıtılacağından ve bilâhare bu yerlerin haksız kamulaştırıldığına anlaşılması üzerine, arazi dağıtılmış ise 4753 sayılı Kanunun 29 uncu maddesine göre sahiplerine iadesi mümkün olmayıp mal sahiplerinin hakları para ile ödeneceğinden bu hal Anayasa'nın 36 nci maddesiyle fertlere tanınan mülkiyet hakkının ihlâline de müncer olacağından Anayasa'nın bahsi geçen hükümleri karşısında 4753 sayılı Kanunun yukarıda bahsedilen hükmünün Anayasa'ya aykırı olduğu yolundaki davacı vekilinin iddasının ciddi olduğu kanısına varıldığı) belirtilmektedir.

Daha önce 4753 sayılı Çiftçiyi Topraklandırma Kanununun 28 inci maddesinde yer alan "bunların durdurulması hakkında yargı yerlerince de karar verilemez." şeklindeki hükmün Anayasa'ya aykırı olduğu ileri sürülerek iptali için C. Halk partisi Türkiye Büyük Millet Meclisi Gurup tarafından açılan dâva ile Erguvan Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz, Anayasa

Esas No:1964/43
Karar No:1965/5

Mahkemesinin 13/3/1964 günlü ve 963/162, 964/19 sayılı ve 2/6/1964 günlü ve 13/43 sayılı kararlariyle ve iptali istenilen hükmün Anayasa'ya aykırı olmadığından bahisle reddedilmiştir.

Söz konusu 28 inci maddede yer alan hükmün Anayasa'ya aykırı olduğu yolundaki dâva ve itirazın evvelce Anayasa Mahkemesi tarafından red edilmiş olması, Danıştay Dâva Daireleri Genel Kurulunca yapılmış olan işbu itirazın esas yönünden incelenerek yeniden karara bağlanmasına engel olmayacağı üyelerden Şeref Hocoğlu ve Muhittin Gürün'ün muhalefetleriyle ve oyçokluğu ile kararlaştırıldıktan sonra, ortada gün ve sayıları yukarıda yazılı kararlarda varılan sonuçlarda değişiklik yapılmasını gerektiren bir hal ve şart bulunmadığından 4753 sayılı Çiftçiyi Topraklandırma Kanununun 28 inci maddesinde yer alan itiraz konusu hükmün Anayasa'ya aykırı olduğu yolundaki Danıştay Dâva Daireleri Genel Kurulunun iptal isteği yerinde görülmemiştir.

Sonuç : Yukarıda belirtilen sebepten ötürü itiraz konusu 4753 sayılı Kanunun 28 inci maddesinde yer alan "Bunların durdurulması hakkında yargı yerlerince de karar verilemez" şeklindeki hükmün Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın reddine üyelerden Şemsettin Akçoğlu, Celâlettin Kuralmen ve Hakkı Ketenoğlu'nun Muhalefetleriyle ve oyçokluğu ile 26/1/1965 gününde karar verildi.

Başkan
Lütfi Akadlı

Üye
Cemalettin Köseoğlu

Üye
Asım Erkan

Üye
Rifat Göksu

Üye
İ. Hakkı Ülkmen

Üye
Şemsettin Akçoğlu

Üye
İbrahim Senil

Üye
İhsan Keçecioglu

Üye
A. Şeref Hocoğlu

Üye
Salim Başol

Üye
Celalettin Kuralmen

Üye
Hakkı Ketenoğlu

Üye
Ahmet Akar

Üye
Muhittin Gürün

Üye
Lütfi Ömerbaş

MUHALEFET ŞERHİ

11/6/1964 günlü ve 11725 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanan 13/3/1964 günlü ve 1963/162-1964/19 sayılı karara ekli muhalefet şerhinde izah edilen sebeplerle bu karara da muhalifiz.

Esas No:1964/43
Karar No:1965/5

Üye
Şemsettin Akçoğlu

Üye
Celâlettin Kuralmen

Üye
Hakkı Ketenoğlu

MUHALEFET ŞERHİ

4753 sayılı Çiftçiyi Topraklandırma Kanununun 28 inci maddesinin inceleme konusu yapılan hükmünün Anayasa'ya aykırı olmadığı, daha önce Anayasa Mahkemesinin 11/6/1964 günlü ve 11725 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmış bulunan 1963/162-1964/19 sayılı kararı ile tesbit edilmiş olduğu cihetle kesin olan bu karar karşısında konunun yeni baştan incelenmesine Anayasa'nın 152. maddesi müsaade etmemektedir.

Anayasa Mahkemesinin, 10/3/1964 günlü ve 11652 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmış bulunan 25/10/1963 günlü ve 1963/148-256 sayılı kararına ait muhalefet şerhinde, konu ile ilgili olarak daha geniş bir surette belirtilmiş bulunan sebeplerden ötürü bu kararda uygulanan usule muhalifiz.

Üye
A. Şeref Hocaođlu

Üye
Muhittin Gürün